

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
2014 година

Скопје, јуни 2015 година

Содржина

Содржина	2
ВОВЕД	5
1. СТАТИСТИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	6
1.1 Административни капацитети.....	6
1.1.1. Човечки ресурси.....	6
1.1.2. Стручно усовршување на вработените.....	8
1.1.3. Буџет на Државниот завод за статистика.....	9
1.1.4. Внатрешна ревизија	10
1.1.5. Совет за статистика на Република Македонија.....	11
1.2. Поддршка на статистичките аутпути, техничка инфраструктура.....	12
1.2.1. Управување со квалитет	12
1.2.2. Метаподатоци.....	12
1.2.3. Намалување на оптовареноста на извештајните единици.....	12
1.2.4. Сигурност на податоците и статистичка доверливост.....	13
1.2.5. Користење на колаборативната инфраструктура на Евростат -трансмисија на податоци преку „Единствена влезна точка“	13
1.2.6. ИТ инфраструктура.....	13
1.3. ДИСЕМИНАЦИЈА.....	14
1.3.1. Дисеминација на податоци.....	14
1.3.2. Статистичките податоци достапни on-line - повеќе податоци и повеќе корисници.....	14
1.3.3. Публицистичка дејност на институцијата	14
1.3.4. Подготовка на податоци според потребите на корисниците - едноставно доставување на податоците до корисниците.....	16
1.3.5. Поголема застапеност на статистичките податоци во медиумите.....	17
2. КЛАСИФИКАЦИИ И РЕГИСТРИ	17
2.1. Класификации	17
2.2. Статистички регистри	17
2.2.1. Статистички регистар на просторни единици	17
2.2.2. Статистички деловен регистар.....	18
2.2.3. Статистички регистар на земјоделски стопанства	18
3. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ	18
3.1. Социјални статистики	18
Методолошки подобрувања во статистичките истражувања	20
Новитети.....	20
3.2. Национални сметки.....	20
Методолошки подобрувања во статистичките истражувања	21
Новитети.....	21
3.3. Деловни статистики, земјоделски статистики и статистики на животната средина.....	22
3.3.1. Деловни статистики	22
3.3.2. Земјоделски статистики	22
3.3.3. Статистики на животната средина, енергетиката и транспортот	23
Методолошки подобрувања во статистичките истражувања	23
Новитети.....	23

3.4. Сектор за регионални одделенија.....	23
4. МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ И СТРАНСКА ПОМОШ.....	24
4.1. Европска интеграција.....	24
4.2. Меѓународни проекти во кои беше вклучен ДЗС.....	25
4.2.1. Тековни проекти на Европската комисија:.....	25
Национална програма IPA 2009 - Проект за поддршка на ДЗС.....	25
Национална програма ИПА 2012/2013.....	25
Повеќекорисничка програма за статистичка соработка ИПА 2011.....	26
Повеќекорисничка програма за статистичка соработка ИПА 2012.....	27
4.3. Комуникација и соработка со други институции.....	27
5. ПРОБЛЕМИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДЗС.....	28
Анекс 1:.....	29
Кратенки:.....	34

Врз основа на член 12 од Законот за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13 и 42/14), Советот за статистика на својата дваесет и осма седница одржана на 26.06.2015 година го разгледа Извештајот за работа на Државниот завод за статистика за 2014 година и го даде следното:

МИСЛЕЊЕ

Советот за статистика на Република Македонија го разгледа и едногласно го прифати Извештајот за работата на Државниот завод за статистика за 2014 година.

Истовремено, Советот за статистика смета дека, во согласност со Петгодишната и Годишната програма за работа на Државниот завод за статистика, во тековната 2014 година Заводот ги реализира сите зацртани задачи и активности.

Советот констатира дека со цел да не се заостанува со тековната работа и развојот, Државниот завод за статистика неминовно треба да добива соодветни финансиски средства за своите потреби. Така непречено и соодветно ќе го одржува квалитетот на организацискиот, техничкиот и кадровскиот капацитет на статистичкиот систем во Република Македонија и обврските кои произлегуваат од тоа на национален и на меѓународен план.

Председател на Совет за статистика
на Република Македонија
проф.д-р Благоја Маркоски, с.р.

ВОВЕД

Цел на официјалната статистика е континуиран развој на статистиката како и производство и дисеминација на статистичките податоци во согласност со темелните начела на државната статистика. Една од главните задачи на Заводот е ефикасно и навремено подготвување и дисеминација на квалитетни статистички показатели кои ги одразуваат општествените и економските појави и процеси и обезбедување на корисниците со сигурен извор за анализа на моменталните состојби и донесување на одлуки. Официјалната статистика е важна не само на национално ниво, туку и во меѓународни рамки, затоа што овозможува споредба на одделни аспекти од општествениот и економскиот развој со другите држави. Со процесот на пристапување на Република Македонија во Европската унија, посебен акцент се става на интеграцијата на статистичкиот систем на Република Македонија во Европскиот статистички систем, како и овозможување споредливост на статистичките податоци за Република Македонија со податоците за земјите-членки на Европската унија.

Во почетокот на 2014 година, Државниот завод за статистика го подготви Стратегискиот план за периодот 2015-2017 година, во кој се дефинирани мисијата и визијата како и општите и посебните статистички цели на македонскиот статистички систем. Со цел обезбедување на конзистентен систем на податоци на државната статистика, донесена е Програмата за статистички истражувања за периодот 2013-2017 година во која се наведени главните резултати на државната статистика и најважните развојни активности кои е потребно да се остварат во наведениот период. Програмата е интегрирачка за сите овластени носители за да се оневозможи продуцирање на официјални статистички податоци надвор од системот на државната статистика.

Во согласност со член 21 од Законот за државната статистика, Државниот завод за статистика, во функција на информирање на Владата на Република Македонија, го подготви Извештајот за неговата работа за 2014 година. Во Извештајот е посветено посебно внимание на остварените резултати на Државниот завод за статистика во 2014 година, посебно потенцирајќи ја посветеноста на ДЗС кон продолжување на изградбата на статистичкиот систем на земјата, како и прилагодувањето кон меѓународните статистички стандарди и нивната примената во статистичкиот систем на земјата. Во Извештајот се опфатени и други битни аспекти од работењето на Државниот завод за статистика кои се во функција на целосно и објективно информирање на Владата.

1. СТАТИСТИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

За постигнување на резултати со висок квалитет на државната статистика, од голема важност е постоењето на соодветна инфраструктура.

1.1 Административни капацитети

Државниот завод за статистика во Стратегискиот план 2015-2017 година ги дефинираше своите вредности и цели. Ова е основен документ во кој се интегрирани главните активности што треба да се спроведат во претстојниот период за да се обезбеди хармонизација на националните статистики со законодавството на ЕУ.

На 3 март 2014 година, Собранието на Република Македонија го донесе Законот за изменување и дополнување на Законот за државната статистика („Службен весник на РМ“ бр.42/14). Целта на измените и дополнувањата е да се воспостават законски основи за спроведување на постапка за избор на директор и заменик на директор на Државниот завод за статистика, притоа почитувајќи ја стручната компетентност на потенцијалните кандидати, како и принципот на транспарентност на целата постапка на селекција и избор на потенцијалните кандидати .

Државниот завод за статистика, како координатор на статистичкиот систем на земјата, Народната банка на Република Македонија и Министерството за финансии, како најважни партнери на ДЗС и воедно овластени носители, ја продолжија успешната соработка и континуирано, во текот на 2014 година, продолжија да обезбедуваат податоци за ажурирање на националната страница и метадата на податоците во рамките на Специјалниот систем за дисеминација на податоци на Меѓународниот монетарен фонд (SDDS - Special Data Dissemination Standards). Преку овој стандард Република Македонија ги применува основните начела за објавување на економските и финансиските статистички податоци со што се овозможува и пристап до меѓународниот пазар на капитал.

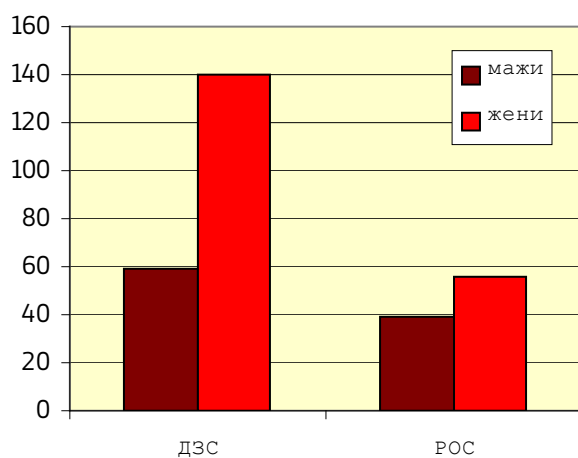
Државниот завод за статистика во 2014 година подготви и изменување и дополнување на Програмата за статистички истражувања, 2013 – 2017 година, со цел да се уредат одредени прашања за начинот на прибирањето на статистичките информации, воведување на нови меѓународни статистички стандарди и пролонгирање на рокот за спроведување на одредени статистички истражувања. Владата на Република Македонија ја донесе Програмата за изменување и дополнување и таа беше објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр.13/2015 година.

1.1.1. Човечки ресурси

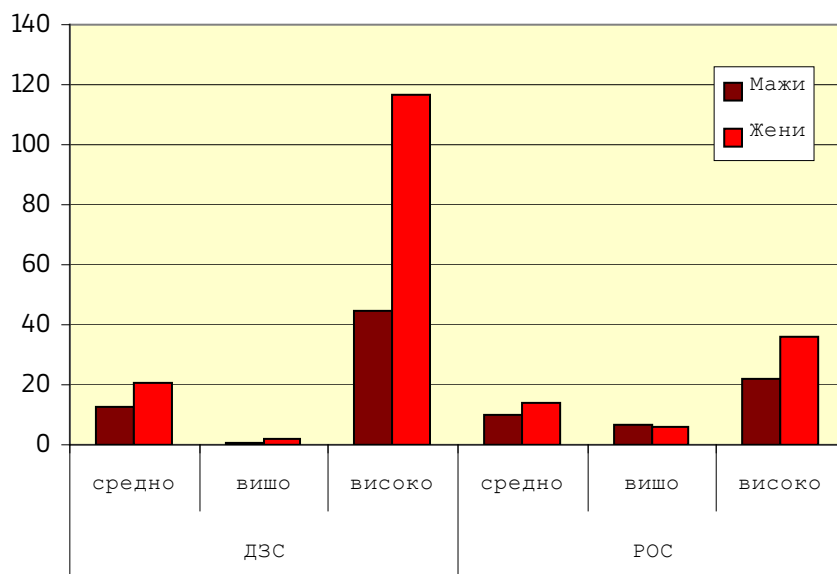
Во согласност со утврдените законски надлежности и Уредбата за внатрешната организација на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр.93/00 и 14/02) и со Правилникот за внатрешна организација и работа на Државниот завод за статистика, ДЗС своите надлежности ги извршува во седум сектори и 36 одделенија.

Бројот на вработените во Државниот завод за статистика, со состојба 31 декември 2014, изнесуваше 296 лица. Во централниот Завод се вработени 201 лице, а 95 лица во регионалните одделенија за статистика.

Графикон 1. Број на вработени во ДЗС, по локација и по пол

Графикон 2. Вработени во ДЗС, по локација и по образование

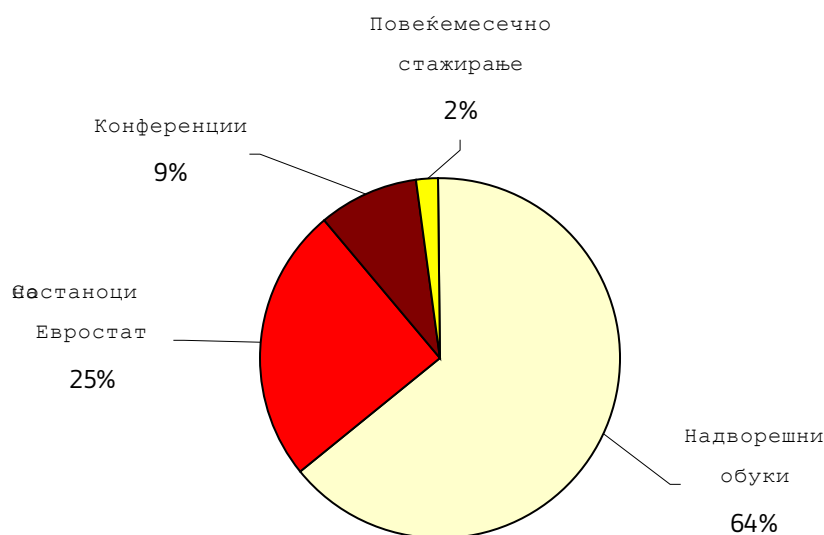

1.1.2. Стручно усовршување на вработените

Една од главните интенции на Државниот завод за статистика е да посветува големо внимание на развојот на човечките ресурси, пред сè преку реализирање на континуирана обука за развој на способностите и вештините на вработените. Ова е во блиска врска со воспоставувањето на култура на квалитет, интегритет и професионалност. Во таа насока, ДЗС ја препознава потребата за постојана обука на вработените со цел да се одговори на зголемените барања за статистички податоци во согласност со меѓународните стандарди. Притоа, генерално се реализираа два вида на обуки и тоа: генерички обуки во најголем дел спроведени од страна на Агенцијата за администрација, и специјални статистички обуки кои беа реализирани пред сè од странски експерти во рамките на многубројните проекти.

Во 2014 година се реализирани 17 учества на 14 меѓународни конференции, а на 39 состаноци на Евростат присуствувале 49 претставници на ДЗС. Исто така, ДЗС имаше 406 учества на 97 обуки (надворешни обуки) организирани од надворешни експерти. Три лица од ДЗС учествуваа на повеќемесечни стажирања, од кои едно во Евростат, едно во Заводот за статистика на Словенија и едно во Националниот статистички институт на Бугарија.

Графикон 3. Учество на лица од ДЗС според видот на настанот

Заводот се претстави со 9 презентации на меѓународни настани, по покана од организаторите, со кои беа презентирани достигнувањата на Заводот во одделни области.

Во согласност со планот за обука, ДЗС и во 2014 година продолжи со практиката на организирање на предавања реализирани од страна на своите вработени. Се одржаа вкупно 42 внатрешни обуки на кои присуствуваа вкупно 539 лица, или по 13 лица во просек на секоја обука. Од нив 34 беа општи, а 8 специјализирани обуки.

- Обуките се однесуваа на: MC ACCESS, Искуство од стажирањето во областа на земјоделството, Искуство од стажирањето во областа на Анкетата за

приходи и услови за живеење, Искуство од стажирањето во областа на миграциите, Паритет на куповната моќ, Управување со извештајни единици во е-Стат системот, Европски систем на сметки, Статистики на туризмот и угостителството, Претставување на е-Стат со посебен акцент на управувањето со корисници, Квартални пресметки на БДП - податоци и методи, Искуства од Словенечкиот државен завод за статистика во развивањето и водењето на Статистичкиот регистар на населението, Надзор, според одредбите на Законот за државната статистика, Статистика на шумарство, Доверливост на микроподатоци, Примена на CATI анкетирањето во Анкетата за работната сила, можни подобрувања, стекнато знаење и искуство во текот на стажирањето во Словенечкиот државен завод за статистика (SURSTAT), Статистики на транспорт, Систем на статистиките за образование, Виртуелизација и централизирано складирање, ПИМ Метод за пресметка на вредноста на основните средства, Статистика на индустријата - Годишен извештај за индустријата ИНД. 21, Основни средства од аспект на СНС 2008 - Средствата на СНС 2008 и ЕСС 2010, Значењето на внатрешната ревизија во Државниот завод за статистика, Подготовка на микроподатоци за научно-истражувачки цели - Заштита од статистичко разоткривање - датотека за научно-истражувачки цели, Развој на Статистичкиот деловен регистар, Статистика на иновации - Иновации и иновациски активности на деловните субјекти, Услугите во системот на податоците - Податоци за услугите, потреба и потребна методолошка работа, Доверливост на статистичките податоци, Обука за програмирање и следење на буџетите - Буџетот за ИПА проектите финансирани преку ЕК, Автоматско генерирање на прашалници, Управување со квалитет - Пополнување на прашалник за самооценување на спроведени статистички истражувања, PX Edit, Креирање на примерок и изработка на пондери, Подготовка за следниот циклус на LPR и QAF Рамка за обезбедување на квалитет - Рамка за обезбедување на квалитет во Европскиот статистички систем.

1.1.3. Буџет на Државниот завод за статистика

Вкупниот буџет на ДЗС во 2014 година за реализација на неговите програмски и развојни функции изнесуваше 155.497.000 денари. Буџетот во 2014 година, наменет за спроведување на редовните активности на ДЗС, во однос на претходната година, беше речиси идентичен (разлика 3,000 денари).

Во вкупниот буџет на ДЗС, учеството на средствата за Програмата 10- Администрација беше 0,99%, најголемо учество имаше Програмата 20- Статистички истражувања со 97,07%, а Програмата МА-Интеграција во ЕУ беше застапена со 1,94%.

Во одобрените средства за Програмата 20-Статистички истражувања, најголемо учество имаа средствата за плати и придонеси на вработените во ДЗС - 78,94%, за комунални услуги - 11,55%, додека средствата за спроведување на статистичките истражувања имаа учество од 6,35%, а средствата за капитални расходи од 2,26%. Во останатиот дел на средствата од оваа програма - 0,88%, учество имаат: патните и дневните расходи со 0,03%, материјалите и ситниот инвентар со 0,38%, поправките и тековното одржување со 0,40%, другите тековни расходи со 0,03% и

субвенциите и трансферите со 0,03%. Од погоре дадените параметри на буџетот може да се констатира неговата неповолна структура, пред сè, од аспект на предоминантноста на делот за плати на вработените во однос на средствата за реализација на статистичките истражувања од Петгодишната програма за статистички истражувања.

Недостигот на финансиски средства наменет за финансирање на тековните активности на ДЗС ја отежна реализацијата на Годишната програма за работа на ДЗС, односно спроведувањето на планираните истражувања и подмирувањето на обврските кон анкетарите. Имено, дел од истражувањата планирани во стратегиските документи беа одложени за наредните години. За дел од истражувањата што ги спроведува, ДЗС го намали примерокот, односно бројот на извештајните единици од кои се прибираат податоците, со што се намали квалитетот на податоците што се добиваат од овие истражувања.

Во текот на 2014 година се зголемени долговите на ДЗС кон деловните субјекти за обезбедување на лиценци права, електрична енергија, парно греење, чистење, интернет, телефонски услуги и поштенски трошоци.

1.1.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во ДЗС се спроведува како независна активност на објективно уверување и советување, со цел да се утврди дали се применуваат соодветните политики и процедури, дали се применува регулативата и утврдените стандарди, дали средствата се користат ефикасно и економично и дали ефективно се остваруваат планираните цели.

Внатрешната ревизија му обезбедува на директорот на ДЗС дополнително уверување дека спроведувањето на механизмите за управување и контрола е соодветно, економично и конзистентно со општоприфатените стандарди и националното законодавство. Ревизијата му обезбедува на директорот анализи, препораки, совети и информации за прегледаните активности, со цел да придонесе во подобрувањето на работењето на ДЗС.

Внатрешните ревизори во текот на 2014 година извршија 6 ревизии за кои изготвија ревизорски извештаи, врз основа на Стратегискиот и Годишниот план за внатрешна ревизија и плановите за поединечните ревизии, во согласност со меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија. Во наведениот период се дадени 18 препораки.

Во изготвениот ревизорски извештај за направените трошоци во 2014 година на konto 421 - Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт, констатирано е дека во 2014 година, обврските за наведените трошоци за 2013 година изнесувале 10.748.050,00 денари, а за 2014 год.- 7.938.267,00 денари. Долговите на ДЗС кон деловните субјекти се зголемени, а со тоа се зголемени и ризиците за понатамошно нормално функционирање на ДЗС.

Во текот на 2014 година е спроведена ревизија на успешноста, ефикасноста и ефективноста на системот на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во ДЗС од страна на Државниот завод за ревизија. Препораките наведени во Извештајот се јасни и реални и надлежните вработени во ДЗС веќе постапуваат по нив.

Во 2014 година беше изготвен и Годишниот извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за 2013 година.

1.1.5. Совет за статистика на Република Македонија

Актуелниот Совет за статистика на Република Македонија, како стручно советодавно тело за државната статистика, е формиран со Одлука на Собранието на Република Македонија бр. 07-2155/1 од 30 април 2012 година (четврти состав). Положбата и надлежностите на Советот за статистика се утврдени во членовите 10, 11 и 12 од Законот за државната статистика.

Во текот на 2014 година, Советот за статистика одржа вкупно 9 седници. Во согласност со неговата надлежност, утврдена во Законот за државната статистика, Советот разгледа повеќе материјали од областа на државната статистика и тоа:

- Финансиски план за средствата за реализација на активностите на Советот за статистика на Република Македонија за 2014 година
- Предлог - програма за работа на Државниот завод за статистика за 2014 година
- Имплементирање на ЕСС 2010 - промени, влијание на податоците - ревизија
- Информација за воведување на Националната номенклатура на индустриски производи
- Информација за Политиката за пристап до микроподатоци во ДЗС
- Разгледување на Системот за поддршка на автоматизираното прибирање на податоци (еСтат)
- Предлог - извештај за работата на Државниот завод за статистика за 2013 година
- Информација за меѓународната соработка на Државниот завод за статистика преку ИПА проектите во текот на 2014 година
- Извештај на Европската комисија за напредокот на Република Македонија, со посебен осврт на прогресот во доменот на статистиката
- Информација за реализацијата на обврските од НПАА од страна на Државниот завод за статистика
- Предлог - програма за работа на Советот за статистика на Република Македонија за 2015 година
- Предлог - буџет за работа на Советот за статистика за 2015 година
- Информација за планираните обврски за НПАА 2015 година за Поглавје 3.18 - Статистика

1.2. Поддршка на статистичките аутпути, техничка инфраструктура

1.2.1. Управување со квалитет

- Квалитетот преставува темелен критериум кој се применува во процесот на развивањето, производството и дисеминацијата на статистиките во рамките на статистичкиот систем на земјата. Следењето на квалитетот во ДЗС се базира на стандардите за квалитет воспоставени во Европскиот статистички систем (ESS) и искажани во Декларацијата за квалитет на ESS и Кодексот за работа на европската статистика (во понатамошниот текст: Кодексот). Всушност, сите активности и постигнати резултати во континуитет и во 2014 година се мерливи низ призмата на принципите и индикаторите на Кодексот.

1.2.2. Метаподатоци

Во однос на развојот и имплементацијата на метаинформацискиот систем, во согласност со Стратегијата за развој на метаподатоци, во 2014 година започна имплементирањето на делумно процесно ориентирана работна околина каде што процесите на прибирање и внес/едитирање на податоци, кои бараат најмногу време и ресурси и се вклучени во најголем дел на статистичките истражувања, се оптимизираат и интегрираат во различните истражувања. Ова е поддржано од ИТ системот за автоматско метадата базирано генерирање на веб-форми за прибирање на податоци преку интернет (еСтат). еСтат истовремено претставува и централизирано складиште на структурни метаподатоци.

еСтат ги поддржува критериумите и ги зајакнува столбовите на Политиката за квалитет:

- Подобрување на навременоста
- Подобрување на прецизноста на податоците
- Рационално користење на расположливите ресурси

1.2.3. Намалување на оптовареноста на извештајните единици

Стратешка цел на ДЗС е да ја намали оптовареноста на извештајните единици преку испитување на можностите за користење на административните извори на податоци за статистички цели во повеќе области. За таа цел, во 2014 година беа потпишани девет меморандуми, договори и измена на постоечки меморандуми и договори за соработка со:

- Управа за јавни приходи (УЈП)
- Агенција за вработување на Република Македонија (АВРМ)
- Агенција за супервизија на капитално финансирано осигурување
- Министерство за образование и наука
- Министерство за здравство
- Министерство за труд и социјална политика
- Министерство за транспорт и врски
- Народна банка на Република Македонија и
- Министерство за правда

Значајно намалување на оптовареноста на извештајните единици-деловни субјекти се очекува да се постигне со примената на еСтат каде што извештајните единици ќе можат да ги доставуваат податоците преку веб-прашалници. Освен умереното оптоварување, ќе дојде и до значително намалување на трошоците за печатење на прашалници, но и поштенските трошоци, како на страната на ДЗС, така и на страната на давателите на податоци.

1.2.4. Сигурност на податоците и статистичка доверливост

Сигурноста на податоците и статистичката доверливост во ДЗС се обезбедуваат со интерни процедури и правила, имплементација на нови технологии и технички средства. Државниот завод за статистика, во согласност со Законот за државната статистика и Принципите на официјалната статистика, има обврска да ги заштитува статистичките податоци од разоткривање, но истовремено треба да овозможи пристап до микроподатоци за потребите на научно-истражувачката заедница. Реализацијата на овие две цели подразбира континуиран напор на ДЗС во процесот на усогласување на домашното со европското законодавство. Во текот на 2014 година се продолжи со имплементација на методите за заштита од статистичко разоткривање со изработка на сопствени софтверски решенија, сè со цел да се постигне оптимална рамнотежа помеѓу заштитата од разоткривање и аналитичкиот потенцијал на податоците.

1.2.5. Користење на колаборативната инфраструктура на Евростат -трансмисија на податоци преку „Единствена влезна точка“

Преносот на податоци во Евростат со користење на eDamis алатките, преку Единствената влезна точка, се одвиваше тековно во рамките на воспоставената пракса и со почитување на роковите поставени од страна на Евростат, со тоа што бројот на доставени дата-сетови континуирано се зголемува секоја година.

Во текот на 2014 се направени вкупно 686 испраќања на податоци, при што се испратени вкупно 404 сетови на податоци.

Заедно со сетовите на податоци редовно се доставуваат и референтните метаподатоци со користење на Националниот едитор на референтни метаподатоци на Евростат, како алатка за нивна трансмисија.

1.2.6. ИТ инфраструктура

Во областа на подобрувањето на информатичката инфраструктура, во 2014 година се реализира набавка на централизиран систем за резервна копија и опоравување од инциденти, проект финансиран од Европската унија во рамките на ИПА 2009. Последното обновување на централната ИТ инфраструктура минатата година донесе квалитативен напредок со тоа што физичките сервери се заменети со виртуелни, воспоставен е централизиран мемориски простор и автоматско правeње резервна копија. Новата информатичка инфраструктура донесе подобрувања и од технички и од организациски аспект. Со извршената виртуелизација и воведувањето на централизиран мемориски простор се намалуваат трошоците за одржување, подобро се управува со серверите и поефикасно се користат нивните ресурси, а се намалува и потрошувачката на енергија. Од организациски аспект се консолидираат датабазите, се подобрува безбедноста на податоците, се забрзува и

автоматизира процесот на бекапирање и се овозможува враќање на податоците во случај на инциденти.

Сите технички подобрувања значајно придонесуваат за подобрување на безбедноста на податоците. Усвоена е и „Политика за информациска безбедност“ во која се дефинирани правилата и процедурите за безбедност. Од аспект на заштитата на податоците се прави секојдневен бекап, а по завршувањето на секое статистичко истражување постои дефинирана постапка за архивирање на податоците и апликациите во согласност со „Политиката и процедурите за бекапирање и архивирање“.

1.3. ДИСЕМИНАЦИЈА

1.3.1. Дисеминација на податоци

Главна цел на дисеминацијата е да се обезбедат дисеминациски продукти и услуги на ДЗС со што се исполнуваат современите потреби на корисниците на официјалните статистички податоци.

Интернетот е главен канал за дисеминација на статистичките податоци и информации. Во текот на 2014 година беа вложени големи напори од страна на вработените во ДЗС во подготвувањето на нови табели со податоци, како и во ажурирањето на постоечките табели со податоци со подолги временски серии во МАКСтат- базата на податоци.

1.3.2. Статистичките податоци достапни on-line - повеќе податоци и повеќе корисници

Веб-страницата на Државниот завод за статистика е основен извор на информации за официјалната статистика. На веб-страницата корисниците имаат пристап до публикацииите што ги издава институцијата, како и пристап до база на податоци во која се содржани податоци од повеќе тематски области и податоци по региони и по општини. Веб-страницата на ДЗС во текот на 2014 година беше посетена 1 359 500 пати. Од јануари до декември 2014 година, табелите во базата на податоци вкупно се посетени 89 472 пати што претставува зголемување од 57,8% во однос на 2013 година.

Веб-страницата на ДЗС, која е ставена во функција во 2011 година, е дизајнирана според потребите и барањата на корисниците и е во согласност со европските стандарди. Базата на податоци постојано се збогатува со нови табели со податоци и со нови временски серии. Бројот на податоци организирани во Excel табели постојано се зголемува, така што на корисниците табелите од статистичките прегледи и од Статистичкиот годишник им беа достапни и во Excel формат. Редовно се објавуваат информации за статистичките продукти и активности на ДЗС на социјалниот медиум Twitter.

Во 2014 година се направија подготовки за спроведување на Анкетата за мерење на задоволството на корисниците, која се спроведе во почетокот на 2015 година.

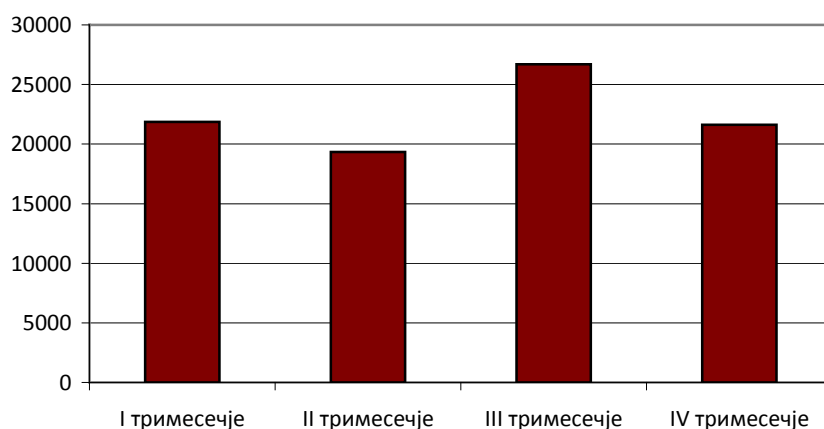
1.3.3. Публицистичка дејност на институцијата

Резултатите од статистичките истражувања преку статистичките публикации се достапни до корисниците во земјата и во странство.

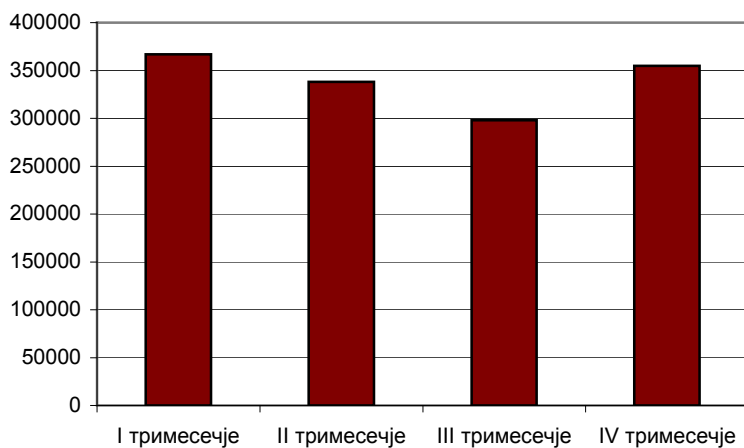
Статистиката за дисеминацијата покажува дека во 2014 година се остварени следните резултати:

- објавени се 317 изданија во едицијата „Соопштенија“
- објавени се 33 изданија во едицијата „Статистички прегледи“
- објавени се 5 други публикации
- објавени се 12 броја на Месечниот статистички извештај (билтен), посебно на македонски, посебно на англиски јазик
- објавени се 12 броја на Краткорочни показатели

Графикон 4. Посети на базата на податоци на веб-страницата на ДЗС, 2014

Графикон 5. Број на посети на веб-страницата на ДЗС, 2014

Во 2014 година беа објавени и публикациите:

„Статистички годишник на Република Македонија“ - публикација во која се презентирани статистички податоци за демографската, социјалната и економската состојба во Република Македонија, како и податоци за подолг временски период. Во

посебно поглавје се презентирани споредбени податоци со другите земји во Европа и во светот.

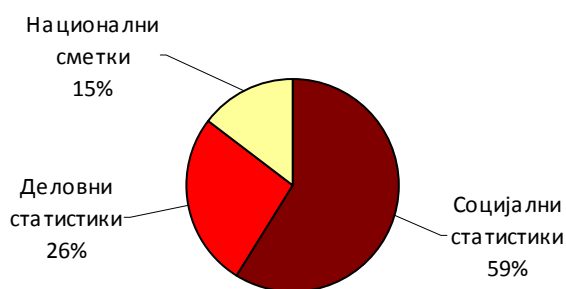
„Македонија во бројки“ - мал статистички годишник во кој преку табели и графикони се презентирани податоци за Република Македонија од сите области што се покриени со истражувањата што ги спроведува Државниот завод за статистика. И во ова издание е задржан концептот на претставување на податоци за Република Македонија споредени со земјите-членки на ЕУ и со земјите-кандидати за членство во ЕУ.

„Одржлив развој“ - публикација со која ДЗС ги реализираше своите напори на едно место да ги пресмета и да ги обедини расположливите индикатори за одржливиот развој во Република Македонија. Станува збор за индикатори со повеќестран карактер кои ја одразуваат економската, социјалната, еколошката и институционалната димензија на одржливиот развој.

„Регионите во Република Македонија“ е петто издание на ДЗС коешто ги содржи најновите економски и социодемографски податоци за регионите во државата. Статистичките податоци за регионите претставуваат придонес во исполнувањето на обврските на Република Македонија во рамките на регионалната политика на Европската унија. Во оваа публикација, преку јасни и едноставни табели, мапи и графикони, статистичките региони се претставени во повеќе области, а кусите коментари придонесуваат за едноставно забележување на карактеристиките, сличностите и разликите меѓу регионите.

„Жените и мажите во Република Македонија“ - седмо издание во 2014 година во кое се презентирани индикатори од родовите статистики кои овозможуваат да се следи процесот на воспоставување на еднакви можности и еднаков третман на жените и на мажите во разни области од животот: образованието, вработувањето, правосудството, културата, социјалната заштита.

Графикон 6. Издадени публикации, 2014 година

Сите публикации се расположливи за корисниците и на веб-страницата на Државниот завод за статистика: www.stat.gov.mk

1.3.4. Подготовка на податоци според потребите на корисниците - едноставно доставување на податоците до корисниците

Во текот на 2014 година е одговорено на 1062 барања за статистички податоци, од кои најголемиот дел, 71 % се одговорени по електронска пошта, а дадени се и околу 400 телефонски информации за статистички податоци.

Библиотеката на ДЗС ја посетија 50 корисници кои ги користеа публикациите на институцијата и останатиот библиотечен фонд. Обработката на библиотечниот материјал продолжи и во 2014 година кога во COBISS алатката се обработени 96 наслови.

1.3.5. Поголема застапеност на статистичките податоци во медиумите

Медиумите се многу важен дел од корисниците на официјалните статистички податоци, бидејќи преку медиумите статистичките податоци се достапни до широка јавност. Едицијата „Соопштенија“ е најчесто користен медиум од страна на новинарите. Државниот завод за статистика ги следи печатените медиуми и веб-порталите и според расположливите податоци, во 2014 година се објавени 388 написи во печатените медиуми од кои најголем дел се однесуваат на интерпретација на статистички податоци од областа на индустријата, населението и приходите, потрошувачката и цените.

Соработката со медиумите - еден од главните канали за дисеминација на статистичките податоци - се одвиваше преку комуникација на одговорните лица со сите медиуми кои значително го зголемија интересот за статистичките продукти.

2. КЛАСИФИКАЦИИ И РЕГИСТРИ

2.1. Класификации

Во мај 2014 година, по предлог на Државниот завод за статистика, Владата на Република Македонија донесе Одлука за утврдување на Номенклатурата на индустриски производи НИП, 2014 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/14).

Државниот завод за статистика, во текот на 2014 година, презеде активности за изменување и дополнување на Националната класификација на занимања –НКЗ-08.

Ревизијата во целост се базира на структурата на ISCO-08 до ниво на единечни групи. Целта на ревизијата на НКЗ-08 е да се дополни на национално ниво со занимања за кои ќе се утврди дека треба да бидат одвоени како посебни во рамките на единечните групи. Се очекува НКЗ-08 да биде донесена од страна на Владата во 2015 година.

Во областа на примената на статистичките класификации во земјоделството, во март 2014 година е одржана Работилница за размена на информации и запознавање со начинот на прибирање и обработка на податоците помеѓу Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) и ДЗС. Се формираа работни групи помеѓу ДЗС и МЗШВ со цел идентификување на разликите и можностите за примена на статистичките класификации во областа на земјоделството.

2.2. Статистички регистри

Државниот завод за статистика континуирано работи на подобрување на квалитетот и содржината на статистичките регистри кои ги води.

2.2.1. Статистички регистар на просторни единици

Во почетокот на 2014 година Владата на РМ ги усвои измените дополнувањата на Номенклатурата на територијалните единици за статистика - НТЕС. Тие се објавени во „Службен весник на Република Македонија“ бр.10/2014 година.

Во текот на 2014 година се реализираа активности во рамките на Твининг-проектот ИПА 2009 во делот на развивање на апликација за продукција на тематски карти. Исто така, се спроведоа активности за финализирање на воведувањето на веб-картографија на веб-страницата на ДЗС.

2.2.2. Статистички деловен регистар

Опфатот и квалитетот на Статистичкиот деловен регистар се подобрили со спроведување на статистичко истражување за локалните единици (податоците се обработени и е извршено ажурирање на податоците за локалните единици).

Во рамките на Деловниот регистар, во текот на 2014 година се изврши ажурирање на базата на групите на претпријатија со податоци од Централниот депозитар на хартии од вредност и Народната банка на Република Македонија (НБРМ), користејќи ги како нови извори на административни податоци, со што се подобрија опфатот и квалитетот на податоците.

2.2.3. Статистички регистар на земјоделски стопанства

Статистичкиот регистар на земјоделските стопанства се ажурираше со статистичките податоци од спроведеното Структурно истражување на земјоделските стопанства во јуни 2013 година. Се развија процедури за ажурирање на Статистичкиот регистар на земјоделските стопанства од административни извори на податоци со што се создадоа услови за ажурирање од административни податоци.

3. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ

3.1. Социјални статистики

Во текот на 2014 година, во Секторот за социјални статистики се реализираа сите планирани статистички истражувања од областа на пазарот на трудот, животниот стандард, социјалните услуги и демографијата.

Социјалните статистики во 2014 година беа одбележани со воспоставување на новиот начин на прибирање на прашалници преку системот еСтат.

Од Управата за јавни приходи (УЈП) се добија административни податоци за исплатените плати по вработен со што Државниот завод за статистика презема понатамошни активности (анализи) со цел да се искористат во месечното истражување за вработени и плати. Во тек е утврдувањето на методолошките разлики со цел статистиките за плати, при користење на административни извори, да се засноваат на меѓународните статистички стандарди. Редовно се доставуваат микро податоци до Евростат, заедно со извештај за квалитет за истражувањата Анкета за работната сила, Анкета за слободни работни места и Анкета за цената на трудот. За првпат во 2014, во рамките на краткорочните статистики, до Евростат се достави серија од податоци врз база на индексот за бруто-плата во секторите Индустрија, Градежништво и Трговија.

По вторпат се спроведе Анкетата за премин од училиште кон работа, така што подготвен е аналитички извештај врз основа на добиените резултати во соработка со Меѓународната организација на трудот.

Се подготви и објави публикацијата за истражувањето Цена на трудот.

Спроведено е истражувањето за иновации кое се реализираше во согласност со Регулативата (ЕК) бр. 995/2012. Истражувањето обезбедува податоци за иновациите кои ги воведуваат деловните субјекти како во процесот на производството на самите производи, така и во процесот на организацијата на работењето и маркетингот.

Во 2014, во соопштение, се објавени Лаекен индикаторите за сиромаштија за 2011 година. Потоа до Евростат се доставени ревидираните податоци за cross-sectional и longitudinal базите за АПУЖ 2010, 2011 и 2012. Во согласност со Годишната програма за статистички истражувања, објавено е и соопштението за Лаекен индикаторите за сиромаштија за 2012 година и ревидирани податоци за 2010 и 2011. Како резултат на тоа, ревидираните податоци за Лаекен индикаторите за сиромаштија за Македонија се објавени на веб-страницата на Евростат. Од оваа област е објавена и публикацијата за Приходи и услови за живеење за 2011 година. Во истражувањето АПУЖ 2014 се вклучени и задолжителните варијабли од препорачаните модули.

Државниот завод за статистика ги трансмитира до Евростат месечните хармонизирани индекси на трошоците на животот НИСР, индекси со базен период 2005=100 според класификацијата СОICOP и документираната методологија. ДЗС воедно работи и на имплементирањето на класификацијата СОICOP на 5 ниво. НИСР е проект кој е вклучен во ИПА 2012 МБП.

Извршена е имплементација на Меѓународната стандардна класификација на образованието - ISCED 2011 во сите статистички истражувања.

Истражувањето „Основни училишта на почетокот на учебната година“ е спроведено преку еСтат. Податоците се објавени во соопштението во март.

Во рамките на активноста за воспоставување на ЕССПРОС статистиките (Европски систем на интегрирани статистики за социјална заштита), преведен е еден дел од методологијата и подготвени се шемите (околу педесет проценти). Исто така, добиени се и дел од квантитативните и квалитативните податоци од некои од институциите.

Во согласност со Петгодишната програма за статистички истражувања, 2013-2017, во доменот на населението, виталната статистика и миграциите е извршена измена и дополнување на законската основа во согласност со измените и дополнувањата на Регулативата на ЕУ.

Врз основа на соработката со Управата за водење на матичните книги (УВМК) постигнат е договор статистичките обрасци за родените, умрените лица и склучените бракови од доменот на виталните статистики, од подрачните единици на УВМК каде што е воспоставен електронски внес, да доставуваат до РОС копија од електронскиот внес, сè до моментот кога ДЗС и УВМК ќе создадат технички услови за размена на податоци преку веб-сервис.

Заводот, во соработка со ЕВРОСТАТ, во септември беше **организатор и домаќин** на Регионалната конференција во Охрид на тема „Искористувањето на административните извори на податоци за редовните статистички истражувања и примена на методите на спроведување на Пописите на населението и домувањето, со користење на Регистарот на населението и административните извори на податоци“.

Тековно се следат активностите во процесот на подготовка на меѓународните препораки на ОН и на Евростат за спроведување на Пописите на населението и домувањето, околу 2020 г.

Методолошки подобрувања во статистичките истражувања

Подготвена е методологија за спроведување на Структурата на заработувачката. Методологијата е усогласена со ЕУ регулативите од оваа област:

Регулатива на Советот бр. 530/1999, Регулативата на Комисијата бр. 1916/2000 и Регулатива на Комисијата бр.1738/2005.

Во рамките на ИПА проектите се дадени препораки за методолошки подобрувања во истражувањата опфатени со проектите.

Во поглед на имплементацијата на ЕССПРОС, преведена е методологијата и дел од шемите се делумно подготвени.

Новитети

За првпат се воспостави новиот начин на прибирање на прашалници преку еСтат системот. Првото истражување кое се воведе беше од областа на пазарот на трудот - Слободни работни места, а потоа и истражувањето Основни училишта на почетокот на учебната година, како и годишното истражување Вработени и плати (ТРУД).

3.2. Национални сметки

Во областа на националните сметки, во 2014 година, во напорите да се имплементира методологијата ЕСС 2010, направена е ревизија на податоците за периодот 2000-2012 година и во податоците се вклучени најзначајните промени од ЕСС 2010. Објавени се табели за споредба на податоците според ЕСС95 и влијанието на промените со имплементацијата на ЕСС2010. Се продолжи со работа на подготвување на секторските нефинансиски сметки. Предвидените активности за 2014 година за истражувањето „Паритет на куповната моќ“ се реализирани во согласност со планираната динамика.

Во 2014 година се имплементирани подобрувањата во податоците и методите за пресметка на вредноста на основните средства и во табелите за понуда и за употреба.

- Регуларно се одвиваа активностите во однос на секторизацијата на единиците во институционални сектори.
- Во соработка со Министерството за финансии и Народната банка на Република Македонија се продолжи со обезбедување на податоци за подготвување на податоците за прекумерниот долг.

Во рамките на Повеќегодишната програма ИПА 2011, направени се нови пресметки за делот на исцрпност во националните сметки и за примена на нови методи за кварталните пресметки.

Методолошки подобрувања во статистичките истражувања

Направени се подобрувања на податоците за структурните статистики, Анекс 1-4 од Регулативата 250/2009 .

Во рамките на Националната програма ИПА 2009, остварени се активности за подобрување на пресметките и индикаторите за БДП на годишно и на тримесечно ниво, пресметката на основните средства и залихите, пресметките за прекумерниот долг- ЕДП, табелите за понуда и за употреба и тримесечните пресметки со сезонско прилагодување.

Новитети

Подготвените табели од националните сметки се доставени до Евростат во SDMX формат со користење на алатките за конверзија кои ги нуди Евростат.

Во рамките на Повеќекорисничката програма ИПА 2012, започната е подготовка на Дескрипција на изворите на податоци и методите за пресметка во националните сметки . Во јуни 2014, од страна на Евростат беше реализирана мисија за оценување на податоците и методите во националните сметки за што беше подготвен извештај кој е публикуван од страна на Евростат.

Во рамките на соработка со НБРМ, а со цел намалување на тежината за доставување на податоци од страна на извештајните единици, доуреден е прашалникот за собирање на податоци за потребите на НБРМ преку кварталното истражување од националните сметки.

Од вториот квартал на 2014, податоците за кварталното истражување за додадена вредност на нефинансискиот сектор се собираат преку еСтат.

3.3. Деловни статистики, земјоделски статистики и статистики на животната средина

Континуирано се работи на подобрување на статистиките од областа на деловните статистики, земјоделските статистики и статистиките на животната средина и хармонизирање на статистиките со европските регулативи.

3.3.1. Деловни статистики

По успешно спроведеното пилот-истражување за реални увозно-извозни цени, ДЗС го воведе како редовно статистичко истражување.

Подобрени се краткорочните статистики од областа на индустријата, градежништвото и трговијата во однос на приспособувањето и временската динамика за доставување податоци до Евростат од Националниот уредувач на метаподатоци.

Податоците за надворешно-трговската размена според видот на транспортот се објавени **за првпат** во Публикацијата за надворешно-трговската размена, во јуни 2014 година.

Месечните податоци од областа на туризмот за периодот 2012 - 2013 година се доставени до Евростат во јуни 2014 година **во нови формати**.

3.3.2. Земјоделски статистики

Во 2014 година беше објавена публикација со прелиминарни податоци од Анкетата за структурата на земјоделските стопанства, спроведена во 2013 година. Исто така, доставени се транскодифицирани податоци до Евростат (во Еврофарм базата на податоци). Основна цел на истражувањето беше да се обезбедат точни, сеопфатни и меѓународно споредливи податоци за бројот на земјоделски стопанства, површината на вкупно користеното земјоделско земјиште по категории, добиток по видови и категории, агротехнички мерки, механизација и опрема во земјоделството, како и други податоци.

Со цел да се обезбеди понатамошен развој на економските сметки во земјоделството, објавени се податоци на регионално ниво, а подготвена е и ревизија на податоците за работната сила во земјоделството, како и надградба на Описот на пресметките (Inventory). Со цел натамошен развој на економските сметки во земјоделството, како и подобрување на квалитетот на пресметките, во тек е проект од ИПА 2012 (регионална програма) за агромонетарните статистики, кој ќе овозможи интегрирање на податоците во складиште за земјоделски статистики. Крајната цел на проектот е автоматизација на процесите за пресметка и за анализа на податоците, како и зголемување на квалитетот на податоците не само за агромонетарната статистика, туку и за сите други земјоделски статистики.

Подготвен е **Извештај за квалитет** за статистиките за добиток, во согласност со препораките на Евростат. Динамиката за прибирање податоци за заклан добиток и живина во кланиците е променета, од тримесечна во месечна динамика, усогласена со барањата на Евростат. Прашалникот за пилот-истражувањето за млеко и млечни производи е подготвен во согласност со регулативите на ЕУ.

По успешно спроведеното пилот-истражување за органско производство и користење на административни извори на податоци, ДЗС за првпат продуцираше статистика за органско производство.

3.3.3. Статистики на животната средина, енергетиката и транспортот

Континуирано се врши усогласување на статистиките од областа на транспортот, енергијата и трговијата со регулативите на ЕУ.

Во областа на енергетските статистики е направено усогласување на месечните и годишните статистички извештаи во согласност со измените во Регулацијата за енергетски статистики (1099/2008).

Во септември 2014 година, за **првпат** се спроведе статистичкото истражување Трошоци за животната средина, како редовно статистичко истражување. Активностите за воведување на модулот за даноци за животната средина (Регулатива бр.691/2011) почнаа со одржување на експертска мисија и со пресметка на првичните податоци за трошоците за даноци поврзани со животната средина, распределени по сектори од Националната класификација на дејностите.

Во рамките на проектот ИПА 2012, во текот на 2014 година се разви модулот од сметките во животната средина - Даноци во животната средина. Врз основа на административни податоци беа пресметани даноците поврзани со животната средина за 2010, 2011 и 2012 година и тие беа доставени до Евростат.

Во рамките на статистиката за отпад, доставен е **збир со податоци** до Евростат за сите сектори според Националната класификација на дејностите (НКД). **Извештајот за квалитет** е доставен во јуни 2014 година.

По успешно спроведеното пилот-истражување за патничка мобилност, ДЗС го воведо како редовно статистичко истражување.

Методолошки подобрувања во статистичките истражувања

Извршено е дизајнирање и подготовка на нови прашалници за сите истражувања кои се однесуваат на информатичко-комуникациската технологија, во согласност со методологијата и препораките на Евростат за 2014 година;

Пресметана е статистиката за отпад за сите НКД сектори;

За првпат е извршена транскодификација на податоците од Анкетата за структурата на земјоделските стопанства и податоците се доставени во Еврофарм базата на податоци.

Новитети

Со цел воведување на нови индикатори во деловните, земјоделските и статистиките на животната средина, се реализираа следниве статистички истражувања:

- Трошоци во животната средина
- Патничка мобилност
- Увозно-извозни цени
- Органско производство

3.4. Сектор за регионални одделенија

Според организациската структура, Државниот завод за статистика е организиран во централна институција во Скопје и осум регионални одделенија на територијата на целата држава (Скопје, Тетово, Куманово, Велес, Штип, Битола, Охрид и Струмица).

Според Годишната програма за статистички истражувања, во 2014 година требаше да бидат спроведени 194 статистички истражувања за кои податоците се прибираа од терен со различна динамика (месечни, тримесечни, годишни и повеќегодишни истражувања). Од нив, за 99 истражувања (51%) прибирањето на податоците се изврши во Државниот завод за статистика, а за 95 истражувања (49 %) прибирањето на податоците се изврши во регионалните одделенија и во Државниот завод за статистика.

Административните извори се користеа за прибирање на податоци во 35 истражувања. Оттука, може да се заклучи дека во Државниот завод за статистика сè уште примарен извор на прибирање на податоци се извештајните единици од кои се прибираат податоци преку статистичките истражувања кои се спроведуваат на терен.

Во регионалните одделенија за статистика, за најголем број истражувања се врши само прибирање на податоците, шифрирање и прва контрола на обрасците (112 истражувања), а внес и техничка обработка на податоците во регионалните одделенија се врши за 6 статистички истражувања од областа на демографијата (со исклучок на Регионалното одделение за статистика во Скопје). Прибирањето, шифрирањето, првата контрола и внесот на податоците во регионалните одделенија се врши за 7 статистички истражувања.

4. МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ И СТРАНСКА ПОМОШ

4.1. Европска интеграција

Евростат го следи прогресот на Република Македонија во областа на статистиката и дава поддршка во активностите за усогласување на националните статистички податоци со ЕУ и меѓународните стандарди.

Вработените од ДЗС активно учествуваа во следењето и ажурирањето на НПAA во врска со вклучените цели и активности што беа предвидени да се реализираат во 2014 година. ДЗС, како носител и координатор на Работната група број 18 – Статистика, континуирано го организира и координира работењето на Работната група со цел редовно, квалитетно и навремено следење и информирање за напредокот во усвојувањето на законодавството, со неделна, месечна, тримесечна и годишна периодика.

Во ноември 2014 год., до Секретаријатот за европски прашања беше доставена финалната верзија на Националната програма за преземање на законодавството на ЕУ (НПAA) за 2015 година.

Десеттиот состанок на Поткомитетот за економски и финансиски прашања и статистика се одржа во мај во Скопје, при што Европската комисија го поздрави прогресот кој го има направено ДЗС од претходниот состанок (2013).

Исто така, во мај 2014 год., во Државниот завод за статистика се одржа годишна мисија на Евростат на која беа претставени идните планови и потреби за поддршка на Државниот завод за статистика.

Интензивната и добро воспоставена соработка меѓу Евростат и ДЗС се унапредува со секој преземен следен чекор. Покрај учествата на состаноците на работните групи на Евростат, од голема корист за ДЗС во примената на европското законодавство во статистиката се и консултациите, оценките и препораките од Евростат.

4.2. Меѓународни проекти во кои беше вклучен ДЗС

4.2.1. Тековни проекти на Европската комисија:

- Национални проекти

Национална програма ИПА 2009 - Проект за поддршка на ДЗС

Оваа програма беше составена од: твининг-договор, договор за набавка и договор за услуга.

Национална програма ИПА 2009 - Фазата на спроведување на твининг-проектот „Поддршка на Државниот завод за статистика“ заврши на 17 август 2014 година и сите планирани активности се реализираа до крајот на Проектот. По тој повод беа организирани повеќе настани, односно во просториите на Делегацијата на ЕУ беше организиран завршен настан посветен на резултатите од Проектот и беа организирани пет паралелни семинари во ДЗС и еден во просториите на Стопанската комора, кои имаа цел да ги запознаат корисниците со резултатите од активностите реализирани во Твининг-проектот.

Национална програма ИПА 2009 Договор за набавка – Фазата на спроведување на Проектот за централизирано бекапирање и закрепнување од катастрофи беше завршена во ноември 2014 година.

Третиот договор за **Националната програма ИПА 2009**, рамковен договор за креирање софтвер за развивање на прибирање на податоци онлајн, беше успешно завршен.

Национална програма ИПА 2012/2013

Државниот завод за статистика е корисник во Националната програма ИПА 2012/2013, како дел од секторското фише за развивање на приватниот сектор.

Во 2014:

- Твининг-договор - Нацрт-документот беше доставен до ЦФЦД.
- Проектните задачи за експертската помош за подготовка на специфичните проектни задачи за „Поддршка на ДЗС за корпоративно складиште на податоци за развивање на економските статистики“ беа доставени до ЦФЦД.
- Повеќекориснички проекти

Повеќекорисничка програма за статистичка соработка ИПА 2011

Повеќекорисничката програма за статистичка соработка ИПА 2011 официјално започна на 01. 09. 2012 година, а заврши на крајот на август 2014 година. Целта на Програмата беше да овозможи понатамошно напредно интегрирање на националната статистика во Европскиот статистички систем преку зајакнување на капацитетите на Заводот и неговата улога на координатор на националниот статистички систем. Понатаму, Програмата имаше за цел да го поддржи одржливото градење на капацитетот на Заводот за да можат подобро да се исполнат барањата на корисниците преку обезбедување на точни, доверливи, навремени податоци кои се во целосна согласност со законодавството на ЕУ во делот за статистика. Исто така, Програмата овозможи подобрување на квалитетот на статистичките информации и ја зајакна довербата во методите и професионализмот, на тој начин обезбедувајќи им на носителите на политики и на меѓународната заедница релевантни статистички податоци.

Во рамките на Повеќекорисничката програма за статистичка соработка ИПА 2011, Државниот завод за статистика беше вклучен во следниве пилот-проекти:

- Методологија за национални сметки
- Квартални национални сметки
- Регионална бруто-додадена вредност
- Годишни секторски сметки
- Годишни сметки на владата
- Агримонетарни статистики
- Годишни статистики за растително производство
- Статистики за добиточно производство
- Анкета за работната сила
- Статистики за приходи и услови на живеење
- Анкета за потрошувачката на домаќинствата
- Деловен регистар
- Надворешна трговија
- Структурни деловни статистики
- Статистики на цени - ППП
- Анкета за структурата на земјоделските стопанства

Повеќекорисничка програма за статистичка соработка ИПА 2012

Реализацијата на договорот започна на 01.01.2014 година и ќе трае до 30.11.2015 година

Главните цели на овој Проект се:

- Да се продолжи со процесот на прогресивно интегрирање на Државниот завод за статистика во Европскиот статистички систем со зајакнување на Државниот завод за статистика и неговата координативна улога во статистичкиот систем на земјата;
- Да продолжи поддршката на одржливиот развој на институционалниот капацитет на Заводот за да се овозможи подобро да одговори на потребите на своите потрошувачи, обезбедувајќи податоци кои се точни, веродостојни, навремени и изработени во целосна согласност со европското законодавство;
- Да се интензивираат напорите за подобрување на квалитетот на статистичката информација и да се зајакне довербата во методите и професионализмот, што ќе обезбеди несомнителни статистички податоци за креаторите на политиката и меѓународната заедница.

Во рамките на Повеќекорисничката програма за статистичка соработка ИПА 2012, Државниот завод за статистика е вклучен во следниве пилот-проекти:

- Методологија за национални сметки
- Агромонетарни статистики
- Годишни статистики на растителното производство
- Статистики на добиточното производство
- Структура на заработувачката
- Статистики на образованието – имплементација на ISCED 2011
- Статистики за истражување и развој
- Статистики на животната средина
- Краткорочни деловни статистики
- Статистики на надворешната трговија
- Паритет на куповната моќ
- Хармонизиран индекс на трошоците за живот
- Ад хок проект 1 - Анкета за користење на времето
- Ад хок проект 2 - Структурни деловни статистики за услуги
- Ад хок проект 3 - Подобрување на постоечкиот ИТ систем за креирање на прашалници, базирано на метаподатоци и електронско прибирање на податоци

4.3. Комуникација и соработка со други институции

Со цел поинтензивно користење на податоци од административни извори заради намалување на оптовареноста на извештајните единици, Државниот завод за статистика потпиша меморандуми за соработка со Управата за јавни приходи (УЈП), Агенцијата за вработување на Република Македонија (АВРМ), Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (МАПАС), Министерството за правда, Министерството за транспорт и врски, Министерството за образование и наука и Фондот за здравствено осигурување на Македонија (ФЗОМ) и договор за размена на податоци со Народната банка на Република

Македонија. Во функција на соработка со високообразовните институции, склучени се договори за соработка со Економскиот факултет во Скопје, со Филозофскиот факултет во Скопје, со Природно-математичкиот факултет во Скопје, со Универзитетот за менаџмент и туризам и со Меѓународниот балкански универзитет во Скопје.

5. ПРОБЛЕМИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДЗС

Проблемите со кои се соочуваше ДЗС во претходните години, останаа актуелни и во 2014. Имено, покрај ненавременото подмирување на финансиските обврски (елaborирани во делот 1.1.2.- буџет), продолжија потешкотиите на ДЗС со добивањето на извештаи од страна на извештајните единици. Како резултат на тоа, имаше појава на зголемени трошоци за телефонски и писмени ургенции. Поради непостоењето на соодветни служби за пополнување на статистичките обрасци во компаниите, пополнувањето на статистичките обрасци во нивно име го вршат книговодствени бироа. Меѓутоа, поради докрај неуредени деловни односи помеѓу нив, евидентна е констатацијата дека постои неодзив при обврската за пополнување на обрасците.

Исто така, треба да се потенцира и потребата ДЗС до крај да ја реализира својата улога како координатор на статистичкиот систем на земјата. Имено, потребно е да постои поголема посветеност на останатите учесници во системот на државната управа, особено на носителите на административните регистри и евиденции, во функција на прилагодување на наведените регистри и евиденции кон потребите на ДЗС, со цел намалување на оптовареноста на извештајните единици кои се основни даватели на статистички информации. Особено значаен проблем претставува состојбата на зградата и целокупната инсталација на објектот, односно просториите за работа на ДЗС. Поради дотраеноста на објектот и постоечката инсталација, се јавуваат чести хаварии на инсталациите за електрична енергија, водоводните цевки, парното греење, поради што се нарушува процесот на работа и настанува материјална штета. Од тие причини, потребна е итна реконструкција и реновирање на објектот, стар речиси 60 год. Во тој случај, и земајќи го предвид планираното преместување на Министерството за транспорт и врски во новиот објект, би се создадале услови за преместување на вработените од Регионалното одделение за статистика во Скопје, во моментов сместено во бараките на Град Скопје, во објектот на Заводот.

Анекс 1:

Преглед на реализација на Програмата за статистички истражувања
(споредба 2014 со 2013 год.)

1. Сектор за социјални статистики

Периодика - област	Број на истражувања во 2014 год.	Број на истражувања во 2013 год.
Одделение за животен стандард		
месечни	1	1
годишни	2	2
аналитички	1	1
петгодишни	-	-
вкупно	4	4
Одделение за социјални услуги		
годишни	47	47
двегодишно	1	
тригодишни	1	1
петгодишни		
вкупно	49	48
Одделение за демографија и статистички регистар на населението		
годишни	7	7
вкупно	7	7
Одделение за пазар на трудот		
месечни	1	1
годишни	1	1
тримесечни	2	2

четиригодишни	1	
вкупно	5	4
Вкупно Сектор за социјални статистики	65	63

2. Сектор за национални сметки

Периодика - област	Број на истражувања во 2014 год.	Број на истражувања во 2013 год.
Сектор за национални сметки		
годишни	2	2
тримесечни	1	1
по план за анкети од Евростат	6 ¹⁾	6 ¹⁾
аналитички	27	27
Вкупно Сектор за национални сметки	36	36

¹⁾ Истражување Паритет на куповната моќ

3. Сектор за деловни статистики, земјоделски статистики и статистики на животната средина

Периодика - област	Број на истражувања во 2014 год.	Број на истражувања во 2013 год.
Одделение за статистика на животната средина, енергетика и транспорт		
Енергија		
годишни ¹⁾	12	12
месечни ²⁾	12	12
полугодишни	2	2
Транспорт		

годишни	11	13
петгодишни	-	-
месечни	2	4
тримесечни	2	2
Животна средина (вода, отпад)		
Водостопанство		
годишни	1	1
повеќегодишни	5	5
Отпад		
годишни	2	1
двегодишни	-	1
Вкупно	49	53
Одделение за земјоделски статистики и регистар на земјоделски стопанства		
Земјоделство - општо		
тригодишни	-	1
годишни	2	2
месечни	2	5
неделни	-	-
Растително производство		
годишни	13	13
Добиточно производство		
годишни	2	2
месечни	1	1
Шумарство		
годишни	7	7

тримесечни	1	1
Лов и риболов		
годишни	2	2
Земјоделски цени		
месечни	2	2
тримесечни	1	1
Економски сметки во земјоделството		
годишни	3	3
Вкупно	36	40

¹⁾ Две истражувања се споени во едно истражување

²⁾ Не се спроведува истражувањето за котларници на месечно ниво, според препораките, треба да се спроведува само на годишно ниво

Периодика - област	Број на истражувања во 2014 год.	Број на истражувања во 2013 год.
Одделение за индустрија, градежна статистика и деловни тенденции		
Градежништво		
годишни ¹⁾	5	5
полугодишни	1	1
тримесечни	1	1
месечни	3	3
Индустрија		
месечни	2	2
годишни	1	1
Деловни тенденции		

месечни	1	2
тримесечни	3	2
полугодишни	1	1
годишни	1	1
Вкупно	19	19
Одделение за внатрешна и надворешна трговија, ИКТ, туризам и угостителство		
ИКТ		
годишни	5	5
тримесечни	2	2
месечни	1	1
Надворешна трговија		
месечни	1	1
тримесечни	-	-
Внатрешна трговија		
годишни	1	1
тримесечни	-	-
месечни	2	2
двегодишни ²⁾	-	-
Угостителство и туризам		
годишни	2	2
тримесечни	1	1
месечни	2	2
Вкупно	17	18
Одделение за цени		
месечни	4	3
тримесечни	1	

Вкупно	5	3
Одделение за статистички деловен регистар и економски класификации		
-	-	1
Вкупно Сектор за деловни, земјоделски и статистики на животната средина	126	134

Надлежна институција за водење на статистиките за станови во државна сопственост е АД за стопанисување со станбен и деловен простор

Истражувањата се со двегодишна динамика и се спроведуваат во 2014

Вкупна реализација на Програмата за статистички истражувања	235	228
---	-----	-----

Програмата за статистички истражувања во 2014 година се реализираше во согласност со планираната динамика и расположливите финансиски средства.

Кратенки:

ДЗС - Државен завод за статистика

COICOP -Класификација на личната потрошувачка по намена ЕУ - Европска унија

ИПА - (Instrument for Pre-Accession Assistance) Инструмент за претпристапна помош

Евростат - Статистички завод на Европските заедници

еСтат - ИТ систем за автоматско метадата базирано генерирање на веб-форми за прибирање на податоци преку интернет

ММФ- Меѓународен монетарен фонд

ESS - (European Statistical System) Европски статистички систем

ISCED - Меѓународна стандардна класификација на образованието

ИТ - Информатичка технологија

eDamis - Electronic Data files Administration and Management Information System

ЕССПРОС- Европски систем на интегрирана статистика за социјална заштита
НКД - Национална класификација на дејностите, Рев. 2
БДП - Бруто-домашен производ
ФИСИМ - Финансиски услуги мерени индиректно
АПУЖ - Анкетата за приходи и услови за живеење
РОС - Регионални одделенија за статистика
НИП - Номенклатура на индустриски производи
НБРМ- Народна банка на Република Македонија
НПАА - Национална програма за усвојување на правото на Европската унија
НРМЕ- Национален едитор за референтни метаподатоци на Евростат
ПИМ – метод на постојано инвентарисување
SMIS+ - Statistical Management Information System
СБПМ – Статистички бизнис процес модел
SDDS- (Special Data Dissemination Standard) Специјален систем за дисеминација на податоци
SDMX – Statistical Data and Metadata Exchange
САТИ-(Computer assisted telephone interviewing) Компјутерски асистирано интервјуирање со телефон
НІСР - Хармонизиран индекс на трошоците на животот